

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJ REVIZIJE O GODIŠNJE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE OPŠTINE PEĆ ZA 2023. GODINU

Priština, Jun 2024

SADRŽAJ IZVEŠTAJA

- 1 Mišljenje revizije
- 2 Nalazi i preporuke
- 3 Rezime informacija o planiranju i implementaciji budžeta
- 4 Napredak u implementaciji preporuka

Dodatak I: Pismo potvrde

Dodatak II: Objašnjenje u vezi sa različitim vrstama mišljenja koje primenjuje NKR i drugi delovi Izveštaja revizije

1 Mišljenje revizije

Završili smo reviziju finansijskih izveštaja Opštine Peć za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine, u skladu sa Zakonom o Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosova i Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Revizija je izvršena prvenstveno kako bi nam omogućila da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima i zaključak o usaglašenosti sa nadležnim organima.¹

Kvalifikovano mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima

Završili smo reviziju godišnjih finansijskih izveštaja Opštine Peć (OP), koji sadrže izveštaj o primanjima i uplatama u gotovini, izveštaj o izvršenju budžeta i beleške objašnjenja o finansijskim izveštajima, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika i ostale izveštaje², za godinu koja se završila 31. decembra 2023.

Prema našem mišljenju, pored uticaja pitanja navedenih u paragrafu Osnova za kvalifikovano mišljenje, Godišnji Finansijski Izveštaji Opštine Peć, predstavljaju istinitu i realnu sliku u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor, prema računovodstvu zasnovanom na gotovini

Osnova za kvalifikovano mišljenje

B1 Opština je pogrešno klasifikovala kapitalne troškove u iznosu od 1,032,580€, iz neadekvatne ekonomske kategorije. Od ovog iznosa 937,769€ su izvršene isplate od strane trezora za sudske/izvršne odluke za jubilarne plate i tople obroke iz kategorije kapitalnih investicija, i 30,448€ za robe i usluge, kao i iz kategorije roba i usluga 64,363€. potrošeni su na plate i dnevnice precenjivanjem/ potcenjivanjem relevantnih računa.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa INTOSAI-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od revidiranog subjekta. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za mišljenje.

Zaključak o usklađenosti

Izvršili smo reviziju da li su procesi i prateće transakcije u skladu sa definisanim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakonodavstva koje se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Prema našem mišljenju, pored uticaja pitanja opisanog u sekciju Osnova za Zaključak o usklađenosti, transakcije izvršene u procesu izvršenja budžeta Opštine Peć bile su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa definisanim kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakonodavstva koje se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih izvora.

Osnova za zaključak

- A1 Pokretanje postupaka nabavke bez dovoljnih sredstava.
- A2 Namena sredstava i narudžbenice ne prema finansijskim pravilima u iznosu od 915,000€.
- A3 U pet (5) slučajeva je identifikovano da su sredstva prebačena sa jednog projekta na drugi kapitalni projekat bez prethodne odluke u iznosu od 1,374,052€.
- A4 Nepoštovanje zakonskog zahteva za pregled nepokretnosti
- A5 Nepravilnosti u ugovaranju zakupa/parkinga.
- B2 Kašnjenje u završetku ugovorenih radova.
- B3 Kašnjenje u plaćanju novčanih obaveza.
- B4 Slabosti u upravljanju subvencijama.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.2 Pitanja koja utiču na zaključenje usklađenosti

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa INTOSAI-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od Opštine. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za zaključak.

Odgovornosti Menadžmenta i upravnih organa/upravljačkih za godišnje finansijske izveštaje

Predsednik Opštine je odgovoran za pripremu i realnu prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva u Javnom Sektoru - Finansijsko Izveštavanje zasnovano na Računovodstvu Gotovine. Takođe, Predsednik Opštine odgovoran je za uspostavljanje unutrašnjih kontrola, za koje utvrdi da su neophodne kako bi se omogućilo sastavljanje finansijskih izveštaja, bez pogrešnog prikazivanja materijalnih izveštaja izazvanih bilo prevarom ili greškom. To uključuje ispunjavanje zahteva koji proizilaze iz Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti (sa dopunama i izmenama) i Uredba br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija.

Predsednik Opštine je odgovoran za obezbeđivanje nadzora procesa finansijskog izveštavanja Opštine Peć.

Odgovornost Menadžmenta o Usaglašenosti

Menadžment Opštine Peć je takođe odgovoran za korišćenje finansijskih resursa Opštine Peć u skladu sa Zakonom o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti i svim ostalim važećim pravilima i propisima.³

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI-a

Naši ciljevi su da pružimo razumno uverenje da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili greške, i da izdajemo/izradimo revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi, razumno očekuje da utiču u ekonomskim odlukama korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Naš cilj je takođe da izrazimo revizorsko mišljenje o usklađenosti relevantnih vlasti Opštine Peć sa definisanim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakonske regulative koja su primenljiva u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava, koja se odnose na subjekat revizije.

Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o NKR i ISSAI, vršimo profesionalnu presudu i održavamo profesionalni skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenimo rizike od materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja finansijskih izveštaja, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji odgovaraju na te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da obezbedimo osnovu za naše mišljenje. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Identifikujemo i procenimo rizike neusklađenosti sa vlastima, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji su odgovorni za te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da pruže osnovu za naš zaključak o usklađenosti sa vlastima. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Osiguramo da razumemo unutrašnju kontrolu relevantnu za reviziju, radi izrade revizorskih postupaka koji su prikladni, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efektivnosti interne kontrole Opštine Peć.
- Procenimo prikladnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procena i povezanih otkrivanja izvršene od strane menadžmenta.
- Procenimo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, da bi se osigurali da finansijski izveštaji prikazuju transakcije i osnovne događaje realno i tačno.

Između ostalog, komuniciramo sa menadžmentom i odgovornima za upravljanje, i u vezi sa obimom i vremenom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje identifikujemo tokom revizije.

Od pitanja koja su preneti menadžmentu, identifikujemo ona pitanja koja su bila najrelevantnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja se smatraju ključnim revizorskim pitanjima. Izveštaj revizije objavljuje se na veb stranici NKR-a, sa izuzetkom informacija koje su klasifikovane kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonodavstvom.

2 Nalazi i preporuke⁴

Tokom revizije primetili smo oblasti gde je potrebno poboljšanje finansijskog upravljanja i unutrašnje kontrole. Proces izveštavanja u opštini je praćen sa nedostacima, što je uočeno i tokom pripreme godišnjih finansijskih izveštaja (GFI). Po našem zahtevu, neka pitanja pokrenuta u GFI su ispravljena i dostavljena MF. Međutim, tokom procesa revizije, identifikovali smo nedostatke u upravljanju imovinom, prihodima, potraživanjima, subvencijama, izvršenju i klasifikaciji troškova, upravljanju kapitalnim projektima, kao i u postupcima javnih nabavki, koji su prikazani u nastavku u obliku nalaza i preporuka. Ovi nalazi i preporuke imaju za cilj da izvrše neophodnu korekciju finansijskih informacija predstavljenih u finansijskim izveštajima, uključujući obelodanjivanja u obliku napomena sa objašnjenjima, i da poboljšaju interne kontrole u vezi sa finansijskim izveštavanjem i usaglašenosti sa ovlašćenjima u vezi sa upravljanjem javnim sredstvima javnog sektora. Mi ćemo pratiti (pregledati) ove preporuke tokom revizije sledeće godine.

Iznos isplata izvršenih od strane Trezora na osnovu sudskih/izvršnih odluka za kolektivni ugovor je bio 1,181,910€. Od toga, glavni dug je bio 839,963€, dok su 341,947€ bile kamate i troškovi sudskih postupka/izvršenje.

Ovaj izveštaj je rezultirao sa 12 preporuka, od kojih je 5 novih preporuka, 6 ponovljenih i 1 delimično ponovljena.

Što se tiče statusa preporuka iz prethodne godine i stepena njihove implementacije, vidi poglavlje 4.

2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Pitanje B1 - Neadekvatna klasifikacija troškova

Nalaz Finansijska uredba br. 01/2013/MF "O trošenju javnog novca", član 18 tačka 3 precizira da troškovi moraju imati odgovarajuće šifre, definisane Administrativnim uputstvom za računovodstveni plan. Shodno tome, član 11 AU 19/2009 o planu računovodstva zahteva od NKR i GFI da obezbede da su sve transakcije registrovane u SIMFK u skladu sa strukturom plana računovodstva i klasifikacijama definisanim ovim AU.

Opština je isplatila i registrovala troškove u iznosu od 1,032,580€ u neadekvatnim kategorijama:

- Iz kategorije kapitalnih investicija isplaćene su plate i dnevnice u iznosu od 937,769€ (sudske odluke) kao i za robu i usluge u iznosu od 30,448€; I
- Iz kategorije roba i usluga isplaćene su plate i dnevnice u iznosu od 64,363€ (sudske odluke).

Isplate jubilarnih zarada i toplih obroka nastale su po osnovu kolektivnog ugovora, čiji rashodi nisu planirani budžetom.

Uticaj Planiranje i realizacija rashoda iz neadekvatnih ekonomskih kategorija utiče na precenjivanje/potcenjivanje relevantnih kategorija rashoda i imovine. Kao rezultat toga, utiče na nepravedno prikazivanje troškova u GFI

Preporuka B1 Gradonačelnik mora da obezbedi da se preduzmu sve neophodne radnje kako bi se rashodi planirali u odgovarajućim alokacijama budžeta ili da se sredstva preraspodele, kao i da se plaćanje i evidentiranje troškova vrši prema odgovarajućim ekonomskim kodovima definisanim računovodstvenim planom.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

2.2 Pitanja koja utiču na zaključak o usklađenosti

Pitanje A1 - Pokretanje procedura nabavke bez dovoljnih sredstava

Nalaz Zakon br. 03/L-221 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/l-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima, član 36. stav 1. utvrđuje da „Pre pokretanja procesa nabavke koji ima za cilj da dovede do podizanja obaveze u fiskalnoj godini, Budžetska organizacija evidentira sve obaveze dodeljenih sredstva u Informacionom sistemu za finansijsko upravljanje na Kosovu u skladu sa pravilima.

Tokom testiranja primetili smo da je u sedam (7) slučajeva opština stupila u ugovorne obaveze bez dovoljno sredstava. Sledeći slučajevi:

- „Izgradnja vodovoda za sela Lugu te Baraniit “ u vrednosti ugovora od 1,377,859€, dok su založena sredstava bila 200.000€;
- LOT 1 "Izgradnja i asfaltiranje puta "Varri i Sykut - Bellopaq " sa ugovorenom vrednošću od 918,214€, dok su založena sredstva bila 50,000€;
- Obrezivanje trotoara i uređenje prostora u Treboviću , Katund i Ri i Blagaju u vrednosti ugovora od 356,794€, dok su založena sredstava bila 140,000€;
- Sanacija i regulacija putne infrastrukture, zida atmosferskog kanala, kanalizacije i vodovoda na putu „Azem Bejta“ „Asllan Qeshme“ naselje u Peći sa ugovorenom vrednošću od 268,000€, dok su založena sredstava bila 100,000€;
- „Izgradnja sale u Zahaću “ sa ugovorenom vrednošću od 855,855€, dok su založena sredstava bila 100,000€;
- „Izgradnja brane u selu Vranoc “ sa ugovorenom vrednošću od 315.711€, dok su založena sredstva bila 100,000€; i
- „Uređenje segmenta puta i zaštitnih zidova u selu Novoselo“ sa ugovorenom vrednošću od 64,721€, dok su založena sredstava bila 3,452€.

Ova pojava je nastala kao rezultat nedostatka kontrola u slučaju pokretanja postupaka nabavke bez alokacije sredstava.

Uticaj Ulazak u obaveze bez obezbeđivanja potrebnih sredstava utiče na povećanje neizmirenih obaveza, odnosno budžetske implikacije za tekuću godinu, kao i na opterećenje budžeta za narednu godinu.

Preporuka A1 Gradonačelnik mora pojačati kontrole tokom evaluacije projekata, osiguravajući da prije pokretanja postupka nabavke za svaki kapitalni projekat ima dovoljno sredstava za realizaciju projekata.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

Pitanje A2 - Namena sredstava i nalog za kupovinu nije u skladu sa finansijskim pravilima

Nalaz Uredba br. 01/2013/MF o trošenju javnog novca, član 22 definiše; koraci koji se prvo moraju obraditi su zalaganje sredstava, izdavanje naloga za kupovinu i nakon prihvatanja kupovine sastavlja se izveštaj o prijemu, prihvata se faktura i na kraju se obrađuje uplata iz Trezora.

Tokom testiranja utvrdili smo da:

- U pet (5) slučajeva, u iznosu od 184,888€, izvršena je namena sredstava nakon prijema robe ili usluge/radova i prijema računa; I
- U 11 slučajeva, u iznosu od 730,113€, narudžbenice su izvršene nakon prijema robe ili usluge i prijema računa.

Do ove pojave je došlo zbog toga što nadležni službenici nisu sproveli pravila trošenja javnog novca, kao i zbog neispravnog planiranja tokova novca.

Uticao Ulazak u obaveze bez obezbeđenja potrebnih sredstava utiče na povećanje neizmirenih obaveza, odnosno budžetske implikacije za tekuću godinu, kao i na opterećenje budžeta za narednu godinu.

Preporuka A2 Gradonačelnik mora da obezbedi da se poštuju koraci definisani pravilima koja su na snazi u vezi sa realizacijom plaćanja, tako da se tokom procesa plaćanja prvo zalažu sredstva, zatim izdaje nalog za kupovinu i na kraju posao/usluga bude prihvaćen i izvršen.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

Pitanje A3 - Promene u budžetskim izdvajanjima za postojeće projekte

Nalaz Zakon br. 08/L-193 Budžetska izdvajanja za 2023 godinu, član 16 tačka 11 određuje da; Promene u dodeljenim budžetskim iznosima za postojeće projekte kao rezultat transfera i/ili preraspodele, prikazane u tabeli 4.2., uključujući sopstvene prihode prenete, kao i registrovane u SIMFK, mora unapred da odobri Skupština opštine, Preraspodele moraju biti sprovedene u skladu sa procedurama i kriterijumima utvrđenim AU MF ne. 05/2019 za postupke prenosa i preraspodele budžetskih izdvajanja.

U pet (5) projekata opština je koristila sredstva od jednog projekta u drugi za koje ova sredstva nisu bila planirana. Ukupan iznos ovih finansiranih projekata iznosio je 1,374,052€. Nismo primetili da postoji saglasnost Skupštine opštine za preraspodelu sredstava i preraspodelu budžetskih izdvajanja sa jednog kapitalnog projekta na drugi.

Ovo se desilo kao rezultat lošeg upravljanja budžetom, izvršenja i praćenja kapitalnih projekata.

Uticaj Korišćenje sredstava iz jednog projekta za plaćanje obaveza drugog projekta, zaobilazeći zakonske procedure, povećava rizik da odobreni projekti ne budu realizovani i ciljevi opštine neće biti ostvareni.

Preporuka A3 Gradonačelnik mora osigurati da se preduzmu potrebne radnje kako bi se odobreni projekti realizovali prema planu. Ukoliko postoji potreba za preraspodelom projektnih sredstava, to treba uraditi kroz procedure definisane preraspodelom u skladu sa Zakonom o budžetskim preraspodelama.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

Pitanje A4 - Neispunjenje zakonskih uslova za pregled nepokretnosti

Nalaz Na osnovu Zakona br. 06/L-005 O porezu na nepokretnosti, član 15 tačka 1 i 2 propisuje da: Inspekcija 1. Opština vrši pregled nepokretnosti na teritoriji opštine. Opština može angažovati privatnog inspektora za pomoć u inspekcijskim poslovima. 2. Inspekcijski poslovi se obavljaju godišnje za najmanje dvadeset posto (20%) svih objekata na teritoriji opštine i samo kada je to neophodno za parcele.

Opština je 2023. godine evidentirala 43,539 zgrada/nekretnina za porez na imovinu u sistemu Protax, od čega su 764 nove nekretnine. Primetili smo da opština nije izvršila nikakvu inspekciju (verifikaciju) nepokretne imovine, kao što je propisano zakonom na snazi.

Opština nije preduzela sve mere ili alternativne radnje za verifikaciju 20% nepokretnosti/objekata.

Uticaj Neprimena zakonskih zahteva za inspekciju nekretnina rezultira nedostatkom tačnih informacija o oporezivoj imovini. Ovakva situacija omogućava tok grešaka u proceni, ne odražavajući stvarno stanje na terenu u odnosu na ono zabeleženo u Protax-u. Takođe, ovaj nedostatak informacija može uticati na netačnu procenu prihoda za porez na imovinu.

Preporuka A4 Gradonačelnik mora osigurati da se izvrši verifikacija 20% nekretnina tako da se eventualne promjene imovine integrišu u bazu podataka kako bi se odrazila ispravna poreska obaveza.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

Pitanje A5 - Nepravilnosti u ugovorima o zakupu/parkingu**Uticaj**

Prema uslovima ugovora o kratkoročnom korišćenju opštinske nepokretnosti/parkinga, zaključenih između Opštine i EO sa rokom trajanja od 10 godina, utvrđuje se: korišćenje imovine počinje odmah po potpisivanju ugovora (datum početka i završetka), plaćanje zakupnine (zakupac je u obavezi da plati iznos od 50% godišnjeg iznosa za narednih 6 meseci i ostatak od 50% u drugih 6 meseci, godišnja zakupnina plaća se u dve godišnje rate (npr. mart-septembar).

Zakon br. 06/L-092 o korišćenju i razmeni opštinske nepokretnosti, član 14, tačka 2, predviđa da predlog za korišćenje opštinske nepokretnosti mora da identifikuje podatke katastarske imovine, njenu veličinu, navesti razloge, namenu, trajanje, kao i oblik u kome se preporučuje postupak davanja imovine na korišćenje.

Opština je zaključila kratkoročne 10-godišnje ugovore o zakupu parkinga, gde su uočene sledeće slabosti:

- U tri (3) slučaja ugovor br. 064/2022, aneks ugovora sa br.15-400/01-111764/23 i drugi aneks br. 046/01-7867 su potpisani nakon početka roka za podnošenje zahteva za zakup. Pored toga, prema osnovnom ugovoru sa br. 046/22 od 01.06.2022. godine, promenjena je vrednost plaćanja zakupnine od 153,639€ smanjenjem vrednosti zakupnine nakon 12 meseci sa Aneksom 1 (zahtev za plaćanje od 23.01.2023.) na 137,203€ i takođe sa drugim aneksom (2) ponovo nakon 19 meseci, vrednost plaćanja zakupnine je smanjena na 115,639€ (zahtev za plaćanje od 01.01.2024); I
- U tri (3) slučaja, u ugovorima br. 64/22 period zakupa 01.07.2022-31.06.2032, 045/22 period zakupa 01.06.2022-31.05.2032 i 046/22 period zakupa 01.06.2022-31.05.2032, prva uplata kao avans 01.05.2032. pre potpisivanja ugovora, iako je ugovorom definisano trajanje i početak perioda zakupa. Iako je prva rata uplaćena kao avans, pre nego što su strane stupile u ugovorne obaveze, rokovi za plaćanje godišnjih rata bili su precizirani u martu i septembru.

Uzrok nedostataka su nefunkcionalne kontrole i neadekvatna stručnost osoblja.

Uticaj

Kašnjenje potpisivanja ugovora, plaćanja pre stupanja u ugovorne obaveze i nejasno definisanje roka za plaćanje su rezultirali lošim upravljanjem ovim ugovorima/isplatama. Aneks ugovora za Lot 1 je rezultirao promenom početnog uslova Ugovora za plaćanje ili smanjenjem uplate za 25% u odnosu na osnovni ugovor.

Preporuka A5 Gradonačelnik da osigura da uspostavljene kontrole funkcionišu, da se ugovori potpisuju pre početka perioda zakupa u kojima se navodi rok plaćanja, vremenski period toka ugovornih obaveza, kao i da počinje da se sprovodi potpisivanjem ugovora, a predlogom za stavljanje u upotrebu nepokretnosti mora se unapred odrediti površina imovine koja se daje u zakup.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

Pitanje B2 – Kasno plaćanje faktura

Nalaz Zakon br. 03 /L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima, član 39.1 propisuje da svaka važeća faktura i zahtev za plaćanje robe i usluga moraju biti plaćeni u roku od 30 kalendarskih dana nakon prijema fakture.

U tri (3) slučaja, fakture ukupne vrednosti od 118,296€ prikazane u GFI predstavljaju neplaćene fakture za više od 30 dana, sa zakašnjenjem od 20 dana do 8 meseci.

Razlog neblagovremenog izmirivanja obaveza bilo je loše planiranje budžeta i pokretanje postupaka trošenja bez raspoloživih sredstava, kao i nedostatak komunikacije između nadležnih.

Uticaj Kao rezultat kašnjenja u plaćanju faktura, opština se može suočiti sa dodatnim troškovima kamata i novčanim kaznama za kašnjenja prouzrokovana od strane trećih lica.

Preporuka B2 Gradonačelnik treba da poboljša upravljanje sredstvima kako bi osigurao da finansijske obaveze budu ispunjene na vreme iu roku od 30 dana, uključujući izradu detaljne analize budžeta kako bi se izbegla kašnjenja u plaćanju računa.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se)

Pitanje B3 - Kašnjenje u završetku ugovorenih radova

Nalaz Javnim ugovorom zaključenim između opštine i izvođača, definišu se posebni ugovorni uslovi i rok za realizaciju projekta. Menadžeri ugovora moraju nadgledati i osigurati da se ugovori izvršavaju pravilno i na vreme.

U pet (5) slučajeva smo identifikovali kašnjenja u realizaciji projekata, i to:

- Ugovor „Izgradnja vodovoda za sela Barana “ u iznosu od 1,377,859€, potpisan 14.06.2023. godine, nije završen po dinamičkom planu od 150 dana;
- Ugovor „Izgradnja sportske hale u školi 2. jul u Logju“ u vrednosti od 175,617€, potpisan 23.05.2023, nije završen po dinamičkom planu od 120 dana;
- Ugovor „Asfaltiranje puteva za zajednice u Vitimirici u vrednosti od 384,794€, potpisan 22.06.2023. godine, nije završen po dinamičkom planu od 90 dana;
- Ugovor „ Sanacija i prilagođavanje infrastrukture u ulici Azem Bejta, u vrednosti od 268,000€, potpisana 27.07.2023. godine, nije završena po dinamičkom planu od 60 dana; I
- Ugovor „Asfaltiranje pura autobuske stanice“ u vrednosti od 78,480€, potpisan 27.06.2023. godine, nije realizovan po dinamičkom planu od 60 dana .

Dok nismo bili pod revizijom (mart 2024.), nijedan od ovih projekata nije završen. Takođe, prema podacima opštine, još nije završeno oko 25 projekata koji pokrivaju period od 2020. do 2022. godine.

Uzrok kašnjenja je bio nedostatak raspoloživih sredstava za završetak ugovora kao rezultat nepravilnog planiranja projekta, kao i nekih problema u eksproprijaciji imovine.

Uticaj

Kašnjenja u završetku projekata utiču na povećanje ugovornih obaveza, što može imati budžetske implikacije na budžet za narednu godinu. Ovo takođe utiče na učinak i ne ostvarivanje definisanih ciljeva opštine.

Preporuka B3

Gradonačelnik mora osigurati uspostavljanje kontrole u ovoj oblasti uz rigorozni nadzor u upravljanju ugovorima. Realizaciju ugovora vršiti u skladu sa dinamičkim planom/rokom za izvođenje radova/nabavke i za neopravdana kašnjenja primeniti mere/kazne predviđene ugovorom.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

Pitanje B4 – Slabosti u upravljanju subvencijama

Nalaz Uredbom MF-br.04/2017- o kriterijumima, standardima i procedurama javnog finansiranja nevladinih organizacija (NVO), član 23. stav 1., utvrđeno je da; Praćenje i izveštavanje projekata i programa, pri čemu za svaki zaključen ugovor davalac finansijske podrške imenuje odgovornog službenika koji mora da se brine o praćenju realizacije projekta. Izveštavanje uključuje narativne i finansijske izveštaje, a periodi izveštavanja će biti određeni odredbama ugovora sa korisnikom.

Od testiranih uzoraka, u tri (3) slučaja, davalac finansijske podrške nije odredio odgovornog službenika koji treba da se brine o praćenju realizacije projekta. Takođe, ovi korisnici nisu dostavili finansijske i narativne izveštaje za 2023. godinu. Slučajevi ne dostavljanja narativnih izveštaja su bili korisnici NVO, jedan u iznosu od 38,294€ i još dva korisnika subvencija od 15,000€ .

Uzrok je bio nedostatak internih kontrola i mehanizama koje je stvorilo rukovodstvo za adresiranje regulatornih zahteva

Uticaj Ne imenovanje odgovornih službenika koji treba da se brinu o praćenju realizacije projekta, kao i ne dostavljanje narativnih i finansijskih izveštaja za izveštajne periode, negativno utiče i stvara poteškoće u stvarnom upravljanju subvencijama.

Preporuka B4 Gradonačelnik treba da preduzme mere za stvaranje odgovarajućih mehanizama koji će obezbediti da odgovorni službenici vode računa o praćenju realizacije projekata. Praktično, da osigura da NVO koje primaju subvencije podnose finansijske i narativne izveštaje.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

2.3 Ostala pitanja finansijskog upravljanja i usklađenosti

2.3.1 Kapitalne investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je bio 15,503,693€, od čega je potrošeno 14,592,995€. Troškovi u ovoj kategoriji se odnose na izgradnju lokalnih puteva, obrazovnih objekata, investiciono održavanje, drugu opremu itd.

Pitanje B5 – Slabosti u upravljanju projektima preko elektronske platforme za e-nabavke

Nalaz Uredba br. 001/2022 o javnim nabavkama, član 70.24 tačka (f) predviđa da rukovodioci ugovora „Osiguraju da su svi registri o upravljanju ugovorima pripremljeni, čuvani i arhivirani u modulu za upravljanje ugovorima u elektronskom sistemu nabavki.

Iz sprovedenih testova, ustanovljeno je da u tri (3) slučaja upravljanje ugovorima i ocenjivanje učinka izvođača nije održavano i arhivirano preko elektronskog sistema javnih nabavki (e-nabavke), kao što su:

- Izgradnja vodovoda za sela Lugit te Baranit - novi tender u iznosu od 1,377,859€;
- LOT 1 "Izgradnja i asfaltiranje puta "Vari i Sikut - Belopac " u iznosu od 918,214€; I
- „Izrada i nabavka standardizovanih 3D svetlećih reklama “ u vrednosti od 9,800€.

Ovo se desilo kao rezultat zaobilaženja korišćenja propisane procedure od strane nadležnih službenika.

Uticaj Neodržavanje i arhiviranje ugovora kroz sistem javnih nabavki može uticati na nepravilno upravljanje ugovorima, kao i ne pružanje dovoljnih mogućnosti menadžmentu ili ovlašćenim korisnicima da dobiju informacije u realnom vremenu u vezi sa napretkom i performansama upravljanja ugovorima.

Preporuka B5 Gradonačelnik treba da razmotri razloge za nekorišćenje sistema e-nabavki i da preduzme dodatne mere kontrole ili druge potrebe, kako bi obezbedio da se upravljanje ugovorima održava i arhivira u elektronskom sistemu javnih nabavki.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

2.3.2 Kapitalna i nekapitalna imovina

Neto vrednost kapitalne imovine prikazane u GFI za 2023. godinu je 358,437,588€, nekapitalne imovine je 595,486€ i zaliha 64,119€.

Pitanje B6 - Neregistracija imovine i neizrada internog pravilnika za upravljanje nefinansijskom imovinom

Nalaz Uredba br. 02/2013 „O upravljanju nefinansijskom imovinom u budžetskim organizacijama“, članom 6 je definisano da: kapitalna imovina mora biti registrovana u SIMFK, dok ne kapitalna imovina i zalihe moraju biti registrovani u sistemu „e-imovina“. Takođe, članom 7 tačka 1 Uredbe propisano je da: sva kretanja nefinansijske imovine (prijem, prodaja, donacija, prenos i otuđenje) koja rezultiraju promenom upravljačke odgovornosti i korišćenja moraju biti potkrepljena relevantnom dokumentacijom. S tim u vezi, stav 10. utvrđuje i da: O svim donetim odlukama komisija za otuđenje nefinansijske imovine obavestiće referenta za imovinu i dostaviće kopiju sve dokumentacije u vezi sa postupkom otuđenja.

Prema beleškama Trezora, vrednost zemljišta koje je opština stekla u 2023. godini bila je 706,539€, dok vrednost od 385,130€ nije evidentirana u računovodstvenim evidencijama. Takođe, u tri (3) slučaja, evidentirana su ne kapitalna imovina kupljena u iznosu od 15,917€ koja nisu registrovana u sistemu e-imovine.

Analizom računovodstvenog registra kapitalne imovine, uočeno je da u okviru ekonomskog koda „32500 Sledeće investicije“ nisu zatvoreni projekti koji su završeni od 2016. do 2023. godine u iznosu od 24.476.550€, uprkos angažovanju službenika imovine.

Takođe, u tri (3) slučaja smo identifikovali da je Opština, preko nadležnih komisija, odlučila o otuđenju kapitalnih sredstava grejnog uređaja, poklonjeno vozilo higijenskom subjektu i prodato vozilo hitne pomoći, gde je njihova knjigovodstvena vrednost bila je nula. Nismo utvrdili da je nadležna komisija podnela bilo kakav izveštaj u vezi sa procesom otuđenja imovine i da nije obavestila službenika za imovinu o primeni drugih postupaka za brisanje otuđene imovine iz opšteg registra kapitalne imovine.

Razlog neregistracije imovine u sistemu SIMKF i e- imovini je nedostatak međusobne komunikacije između dodeljenih odgovornosti odgovornih službenika. Takođe, neizrada internog pravilnika za nefinansijsku imovinu otežava upravljanje i kontrolu raspoložive imovine, kao i povećava rizik grešaka u registrima imovine i nepravdnog objavljivanja u GFI.

Uticaj Nedostatak tačne i potpune evidencije, kao i neizrada interne uredbe o nefinansijskoj imovini, uzrokuje nedostatak informacija za menadžment u vezi sa imovinom koja je na raspolaganju opštini, uzrokuje previsoku/potcenjivanje imovine i može rezultirati netačnim i potpunim prikazivanjem informacija u GFI.

Preporuka B6 Gradonačelnik treba da obezbedi da je sva imovina opštine pravilno registrovana u relevantnim registrima opštinske imovine, u skladu sa zahtevima Uredbe 02/2013 za upravljanje nefinansijskom imovinom u budžetskim organizacijama. Takođe, trebalo bi da obezbedi izradu internog pravilnika za upravljanje nefinansijskom imovinom, koji treba da uključi jasna pravila i procedure za identifikaciju, dokumentovanje, zadržavanje, otuđenje i izveštavanje o nefinansijskoj imovini.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

2.3.3 Potraživanja

Opština Peć je u godišnjem izveštaju za 2023 godinu otkrila potraživanja u iznosu od 23,544,860€. U odnosu na prošlu godinu (vrednost potraživanja je prikazana na 21,633,930€/2022), ova vrednost je povećana za 1,910,930€, odnosno ovi računi pokazuju trend rasta od 8,8%. Ova vrednost se sastoji od poreza na imovinu, zakupnine, taksa na poslovanje itd.

Pitanje C1 – Povećanje potraživanja kao rezultat kašnjenja u naplati prihoda

Nalaz Zakon br. 06/L-005 - O porezu na nepokretnosti, član 23 propisuje da; Plaćanje poreskih obaveza i raspodela uplata Za poresku 2019.godinu i narednih poreskih godina, porez i penala, ukoliko postoje, plaćaju se u dve jednake rate, do 30. aprila i 30. septembra poreske godine. Takođe, uslovima ugovora o privremenom korišćenju opštinskog zemljišta/godinu dana, predviđeno je; pokretanje postupka iseljenja i povlačenje dozvole ako se zakupnina ne plati u roku od 15 dana. Kao i uslove ugovora o parkinzima, utvrđuje nadzor i izveštaj o napretku za sprovođenje ugovora, preporučuje Gradonačelniku da preduzme mere u slučaju neispunjenja ugovora.

Testiranje obavljeno u ovoj kategoriji pokazuje trend povećanja LLA.

- Na ovim računima porez na imovinu ima najveće učešće od 16,757,735€ ili 71%, gde od 50 testiranih uzoraka, 45 poreskih obveznika ima zaostale dugove ili nisu na vreme platili porez na imovinu;
- Od 15 revidiranih slučajeva zakupa/privremenog korišćenja javnih površina i postavljanja reklamnih panoa, prema ugovorima/odlukama, primetili smo da u 5 slučajeva obveznici

imaju neizmirene dugove koji su prikazani kao nenaplaćeni računi zakupnine u iznosu od 44,917€;

- U dva slučaja, po ugovorima 046/Lot 1 i 045/22/Lot 2 zakupa javnih površina/parkinga na rok od 10 godina, postoje i kašnjenja/dugovanja koja su, uz preporuku revizora, prikazana na GFI.
- Prihod od taksi na poslovanje od 6,391,030€ odnosi se na terete iz prethodnih godina od 2002-2012, za koje od 2017. godine strane nisu plaćale isti porez i Opština nije fakturirala ovaj porez od 2012. godine, međutim razmatra mogućnost upravljanja njima uz pomoć USAID-a.
- Potraživanja od sudskih tužbi prikazana kao potraživanja u iznosu od 126,989€ (isto stanje je prikazano u prethodne dve godine), opština nije dostavila dokaze/podatke o prirodi ovih računa koje očekuje da će naplatiti u budućnosti. U nedostatku dokaza, revizor ne daje mišljenje o istoj situaciji.

Nepravilne kontrole korišćenja javnih površina i postavljanja reklamnih panoa, ukidanja suspenzija i postupaka izvršenja doveli su do povećanja potraživanja. Drugi razlog je taj što je Odeljenje za porez na imovinu, Ministarstvo finansija objavila je 21.06.2023.godine ukidanje suspenzija za komunalne usluge i korišćenje postupaka privatnog izvršenja. To takođe ima veze sa ekonomskim stanjem građanina/poreskog obveznika opštine da ispunjava poreske obaveze/ugovorene sa opštinom.

Uticaj

Povećanje potraživanja odražava manje sredstava za ostvarivanje ciljeva opštine, odnosno povraćaj ulaganja u interesu građana. To rezultira nemogućnošću naplate ovih prihoda u nekim slučajevima zbog zastarelosti.

Preporuka C1

Gradonačelnik treba da obezbedi efikasne kontrole u prikupljanju i naplati prihoda. Mere predviđene ugovorom/raskidom ugovora moraju se primeniti kako bi se podigla svest i povećala odgovornost zakupaca/dužnika prema opštini.

Odgovor rukovodstva entiteta (slažu se).

3 Rezime informacija o planiranju i implementaciji budžeta

U ovom poglavlju dali smo sažetak informacija o izvorima budžetskih sredstava, rashodi sredstava i prikupljenim prihodima, po ekonomskim kategorijama. Ovo je ilustrovano kroz sledeće tabele i grafikone:

Tabela 1. Rashodi prema izvorima budžetskih sredstava (u €)

Opis	Početni budžet	Konačni budžet ⁵	2023 Troškovi	2022 Troškovi	2021 Troškovi
Izvori sredstava	33,290,700	41,360,330	40,240,828	28,763,576	28,071,128
Vladini grantovi – budžet	28,090,203	32,476,534	32,105,989	23,455,986	23,398,357
Finansiranje putem zaduživanja	0	0	0	251,913	68,088
Preneseno od prošle godine	0	3,234,329	3,204,030	1,581,174	873,599
Lični prihodi	5,200,497	5,200,497	4,638,510	3,194,746	3,586,402
Lokalne donacije	0	98,685	73,212	0	14,777
Spoljne donacije	0	350,286	219,087	279,758	129,905

Završni budžet je veći od početnog budžeta za 8,069,630€, ovo povećanje je rezultat ušteda od Vladinog granta po osnovu odluke Vlade za 4,386,331€, prenosa prihoda iz prethodne godine 3,234,329€ i beneficije sredstva od internih donatora 98,685€ i spoljnih 350,286€.

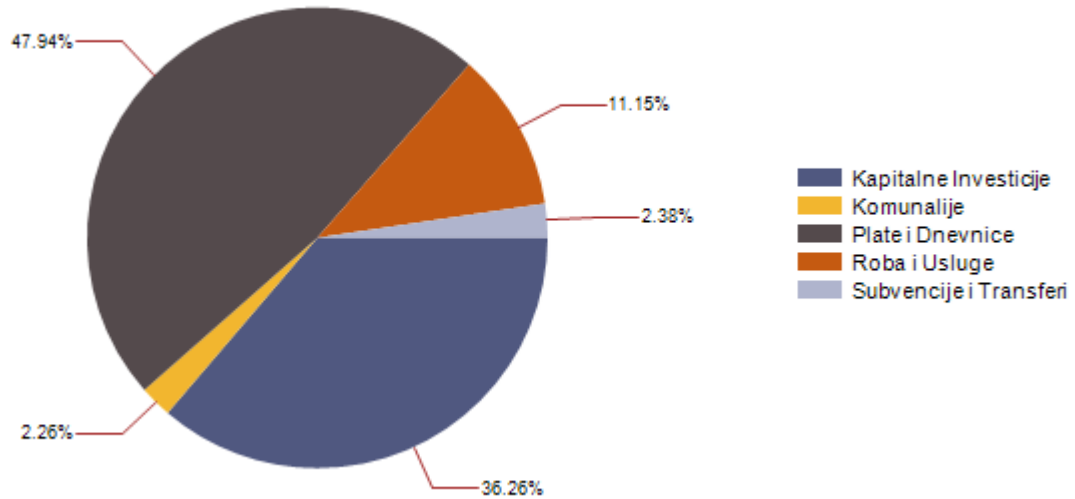
U 2023. godini, opština je potrošila 97% završnog budžeta ili 40,240,828€, sa boljim učinkom nego prošle godine (2022. – 90%). Realizacija budžeta je na zadovoljavajućem nivou, a objašnjenja za sadašnje stanje su data u nastavku.

Tabela 2. Rashodi sredstava po ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Konačni budžet	2023 Troškovi	2022 Troškovi	2021 Troškovi
Rashodi sredstava po ekonomskim kategorijama	33,290,700	41,360,330	40,240,828	28,763,576	28,071,128
Plate i dnevnice	14,861,282	19,360,815	19,291,105	14,500,277	14,902,939
Roba i usluga	4,400,000	4,595,657	4,488,837	4,041,842	3,582,232
Komunalije	932.000	932.000	909,564	752,993	764,949
Subvencije i transferi	800.000	968,165	958,326	570,394	469,590
Kapitalne investicije	12,157,418	15,503,693	14,592,995	8,898,071	8,351,418
Rezerve	140.000	0	0	0	0

Objašnjenja za promene u budžetskim kategorijama su data u nastavku:

- Završni budžet sa početnim budžetom kategorije plata i dnevnica povećan je za 4,499,533€ iz dodatnog granta Vlade kao rezultat primene novog Zakona o plate i isplate iz sudskih odluka;
- Završni budžet u kategoriji roba i usluga je povećan za 195,657€ ili je potrošeno 98% budžeta, dok su komunalije planirane samo završnim budžetom;
- Završni budžet za subvencije i transfere u odnosu na početni budžet je povećan za 168,165€, dok je realizacija bila 99% završnog budžeta;
- Završni budžet u kategoriji kapitalnih investicija u poređenju sa početnim budžetom povećan je za 3,346,275€ ili je potrošeno 94% budžeta. Takođe, dinamika realizacije za 20 projekata nije u skladu sa planovima jer je u poslednjem kvartalu godine realizovano 3,486,074€ ili 60% rashoda iz ove kategorije. Uplata od 2,534,830€ na ime sudskih odluka doprinela je povećanju kapitalnih investicija; i
- Kao rezultat pandemijske situacije sa COVID-19, opština Peć je potrošila 20,725€, od čega su isplaćene plate i dnevnice u zdravstvenom sektoru.

Planirani prihodi za 2023. godinu iznosili su 5,200,496€, dok je ostvareno 5,400,045€, što je više od plana za 4%. Oni se odnose na prihode od poreza na imovinu, prihode od građevinskih dozvola, ekološke dozvole, administrativne takse, participacije, prihode od zakupnine itd.

Takođe, u 2023. godini, opština Peć je imala koristi od saobraćajnih i sudskih kazni u iznosu od 882,704€. Ovi prihodi nisu uključeni u donju tabelu jer ih planira i realizuje Ministarstvo unutrašnjih poslova, dok se opštini dodeljuju za troškove.

Tabela 3. Prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Konačni budžet	Prijemi 2023	Prijemi 2022	Prijemi 2021
Ukupni prihodi	5,200,497	5,200,497	5,326,833	4,753,464	4,907,146
Poreski prihodi	3,157,372	3,157,372	2,761,006	2,354,504	2,455,933
Neporeski prihodi	2,043,125	2,043,125	2,565,827	2,398,960	2,451,213

4 Napredak u implementaciji preporuka

Izveštaj revizije za GFI za 2022. godinu za opštinu Peć je rezultirao sa osam (8) glavnih preporuka. Opština je pripremila Akcioni plan gde je predstavljeno kako će sprovesti date preporuke. Izveštaj revizije za 2022. godinu kao i akcioni plan za adresiranje preporuka je razmatran u Skupštini opštine Peć.

Do kraja naše revizije za 2023. godinu, šest (6) preporuka još nije adresirano, jedna je u procesu implementacije, a jedna nije primenljiva, kao što je prikazano na grafikonu 2, ispod. Za potpuniji opis preporuka i načina na koji su one adresirane, pogledajte Tabelu preporuka br. 4.

Grafikon 2. Napredak u implementaciji preporuka iz prethodne godine

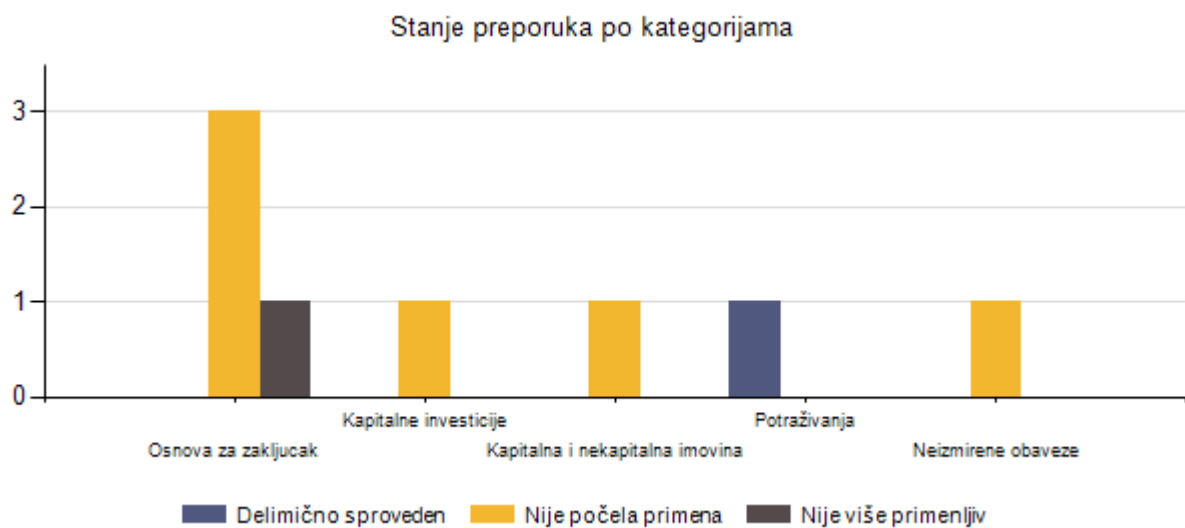

Tabela 4 Rezime preporuka iz prethodne godine

Br.	Oblast revizije	Preporuke za 2022	Preduzete akcije	Status
1.	Osnova za zaključak	Gradonačelnik je dužan da obezbedi finansijsku disciplinu kako bi se proces plaćanja odvijao u rokovima utvrđenim zakonskim osnovama.	Ova preporuka nije primenljiva .	Više nije primenljivo.
2.	Osnova za zaključak	Gradonačelnik treba da razmotri razloge za nekorišćenje sistema e-nabavki i da preduzme dodatne mere kontrole ili druge potrebe, kako bi obezbedio da se upravljanje ugovorima održava i arhivira u elektronskom sistemu javnih nabavki.	Nisu preduzete potrebne radnje.	Implementacija nije počela.
3.	Osnova za zaključak	Gradonačelnik mora da obezbedi da, preko rukovodioca nabavke, kao i rukovodilaca ugovora, da se realizacija ugovora vrši u skladu sa dinamičkim planom/rokom za izvođenje radova/nabavke i za neopravdana kašnjenja da se primenjuju mere predviđene u ugovoru.	Nisu preduzete potrebne radnje.	Implementacija nije počela
4.	Osnova za zaključak	Gradonačelnik mora osigurati da se imenuju odgovorni službenici koji moraju voditi računa o praćenju realizacije projekata. Takođe osigurava da nevladine organizacije koje primaju subvencije dostave finansijske i narativne izveštaje.	Nisu preduzete potrebne radnje.	Implementacija nije počela.
5.	Kapitalne investicije	Gradonačelnik mora osigurati da se preduzmu sve potrebne radnje kako bi se rashodi planirali u odgovarajućim alokacijama budžeta ili da se sredstva preraspodele i da se plaćanje i evidentiranje troškova vrši prema adekvatnim ekonomskim kodovima definisanim planom računovodstva.	Nisu preduzete potrebne radnje.	Implementacija nije počela.
6.	Imovina	Gradonačelnik treba da obezbedi da je sva imovina opštine ispravno registrovana u relevantnim registrima opštinske imovine, u skladu sa zahtevima Uredbe 02/2013 za upravljanje	Nisu preduzete potrebne radnje.	Implementacija nije počela.

		nefinansijskom imovinom u budžetskim organizacijama.		
7.	Potraživanja	Gradonačelnik mora da obezbedi veću efikasnost u naplati potraživanja. Izrada i primena jasnih programa i procedura za njihovo upravljanje, registrovanje i prikupljanje bile bi neke od mera koje bi mogle doneti poboljšanja.	Preduzete su delimične mere.	Delimično sprovedeno.
8.	Neizmirene obaveze	Gradonačelnik mora da se pobrine da sve fakture i finansijske obaveze budu plaćene u zakonskom roku i da se radovi ili isporuke izvode samo kada opština obezbedi sredstva unapred ili izdvoji dovoljno budžetskih sredstava za plaćanje.	Nisu preduzete potrebne radnje.	Implementacija nije počela.

Vlora Spanca, Generalna Revizorka

Agron Fetiu, Pomoćnica Generalne Revizorke

Ramadan Gashi, Direktor revizije

Florim Maliqi, Vođa tima

Luljeta Morina, Član tima

Edon Kabashi, Član tima

Dodatak I: Pismo potvrde

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me gjetjet e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2023 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të KK-Pejë për vitin 2023 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- Pajtohem me gjetjet.
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

Z. Gazmend Muhaxheri, Kryetar i

Data: 14 qershor 2024

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Izveštaja Revizije

Izveštaj revizora o finansijskim izveštajima⁸ treba da sadrži mišljenje o finansijskim izveštajima, na osnovu zaključaka izvedenih iz dokaza dobijenih tokom revizije. Kada se revizija vrši radi procene usklađenosti sa drugim zakonima i propisima, revizori imaju dodatnu odgovornost da izveštavaju o usklađenosti sa nadležnim organima⁹, što rezultira zaključkom o usklađenosti.

U cilju utvrđenja da li je mišljenje o finansijskim izveštajima modifikovano ili nije modifikovano, revizor treba da obezbedi da rezultati revizije uključuju otkriveni ne materijalni ili otvorene druge nepravilne izjave proširene ili jedan (ili više) moguće pretpostavljenom u slučaju ograničenja delokruga.

Pogrešno prikazivanje je razlika između prijavljenog iznosa, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja artikla finansijskog izveštaja i količine, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja koja zahteva da artikal bude u skladu sa primenljivim okvirom finansijskog izveštavanja. Pogrešna prikazivanja mogu nastati iz greške ili prevare.

(odlomak od MSVIR 200)

Forma mišljenja

Ne-modifikovano mišljenje

Formuliše se kada nisu pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti ili su pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti, jedna ili objedinjena, što nije jednaka sa ili ne premašuje nivo materijalnosti finansijskih izveštaja u celini ili pogrešnih prikazivanja i/ili odstupanja otkrivena u određenoj klasi transakcija nije jednaka ili premašuje nivo najnižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija. Takođe se formuliše ako nema ograničenja obima ili kada ograničenje obima ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja i / ili ne usklađivanja.

Ograničenje obima nastaje kada revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno revizijskih dokaza da bi zaključio da finansijski izveštaji u celini su slobodni od materijalnog pogrešnog prikazivanja.

Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Promene mišljenja u revizorskom izveštaju

Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja i/ili ne usklađenost, revizor treba da modifikuje mišljenje u izveštaju revizije.

Modifikovana mišljenja mogu biti.

- Kvalifikovane,
- Protivne, il
- Odbijene

Kvalifikovano mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili odstupanja, pojedinačni ili agregat koji je jednak ili premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada su pogrešna prikazivanja i / ili neslaganja otkrivena unutar date klase transakcija jednaka ili prevaziđe nivo niže značajnosti utvrđenog za tu klasu transakcija. Takođe je formulisan ako ne postoji ograničenje obima koje ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja.

Protivno mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili neusklađenosti, pojedinačna ili agregat, što premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada se pogrešno prikazivanje i / ili neusaglašenosti otkrivena u okviru određene klase transakcija daleko premašuju nivo nižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija.

“Rasprostranjena” je termin koji se koristi u kontekstu grešaka i / ili neusklađenosti da bi se opisali efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijske izveštaje ili potencijalni efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijskim izveštajima, ako postoje takvi, koji nisu otkriveni zbog nemogućnosti pribavljanja dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza. Rasprostranjeni efekti u finansijskim izveštajima su oni koji su, po revizorovoj proceni:

Ne ograniče se samo na elemente, račune ili određene stavke finansijskih izveštaja

Ako se tako ograniče, predstavljati ili može predstavljati značajan deo finansijskih izveštaja; ili

U vezi sa obelodanjivanjima, su od suštinskog značaja za razumevanje finansijskih izveštaja.

Odricanje od mišljenja

Formuliše se kada ograničenje obima, tj. nemogućnosti da obezbede dovoljne odgovarajuće revizorske dokaze, je materijalne ili raširene prirode.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku u cilju shvatanja revizije, odgovornosti revizora ili revizorski izveštaj, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Završni zapisi

- ¹ Usklađenost sa vlastima – poštovanje svih relevantnih zakona, pravila, propisa, standarda i dobre prakse u javnom sektoru
- ² Ostali izveštaji su zahtev člana 8 Uredbe 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju
- ³ Kolektivno se naziva poštovanje vlasti
- ⁴ Pitanje A i Preporuka A – znači nova pitanja i preporuke.
Pitanje B i Preporuka B – označavaju ponovljena pitanja i preporuke
Pitanje C i Preporuka C – označavaju delimično ponovljena pitanja i preporuke.
- ⁵ Konačni budžet – budžet odobren od strane Skupštine, a zatim usklađen od strane Ministarstva finansija
- ⁶ Finansijski izveštaji u javnom sektoru takođe uključuju izveštaj(e) o izvršenju budžeta
- ⁷ Usklađenost sa vlastima: usklađenost sa zakonima, propisima, standardima ili dobrim praksama.